

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 24/03/1999r.

Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
Tel, 827 42 02
Fax 827 64 53

RPO/302671/99/VI/JW

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

WARSZAWA

WNIOSEK

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483), art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643) oraz art. 16 ust. 2 pkt 2) ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471)

w n o s z ę

o stwierdzenie, że § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1999 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. Nr 12, poz. 97) nadający nowe brzmienie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. Nr 19, poz. 92, z 1996 r. Nr 3 poz. 18,

Nr 52 poz. 229 oraz z 1997 r. Nr 36 poz. 219, Nr 82 poz. 519, Nr 97 poz. 597, Nr 105 poz. 665 i Nr 144 poz. 964) narusza art. 92 ust. 1 Konstytucji RP albowiem pozostaje w sprzeczności z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 5 stycznia 1995 r. o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych (Dz. U. Nr 13, poz. 60, zm.: Dz. U. Nr 83 z 1995 r., poz. 418, z 1996 r. Nr 152, poz. 719, z 1997 r. Nr 80 poz. 504, Nr 107 poz. 690, Nr 121 poz. 770, Nr 158 poz. 1044), a w konsekwencji przekracza upoważnienie ustawowe zawarte w art. 6 ust. 4 i art. 8 tej ustawy

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 5 stycznia 1995 r. o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych (Dz. U. Nr 13, poz. 60 z późn. zm.), określająca zasady stosowania dopłat ze środków budżetu państwa do oprocentowania tych kredytów na cele rolnicze, finansowanie kontraktów eksportowych oraz skup i przechowywanie zapasów ryb morskich, zawiera w art. 8 upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzeń, szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów, o których mowa w art. 3 tej ustawy, natomiast w art. 6 ust. 4 ustawy - do podwyższenia wysokości kredytu, o którym mowa w art. 3 ustawy do równowartości 10 q żyta na 1 ha użytków rolnych, według cen przyjmowanych dla celów naliczenia podatku rolnego.

Artykuł 3 ust. 2 ustawy wyraźnie stanowi, że „dopłaty do oprocentowanych kredytów bankowych na cele rolnicze, dla krajowych przedsiębiorców prowadzących produkcję rolniczą, udzielane są na:

- jednakowych zasadach
- bez względu na obszar użytków rolnych i formę ich własności”.

Zgodnie z art. 92 Konstytucji RP rozporządzenia mogą być wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie

powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

Tak więc*, naruszeniem art. 92 Konstytucji R.P. Rada Ministrów, powołując się na upoważnienie zawarte w art. 6 ust. 4 i art. 8 ustawy z dnia 5 stycznia 1995 r. wydała rozporządzenie z dnia 9 lutego 1999 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. Nr 12, poz. 97), które narusza art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 5 stycznia 1995 r.

Ustawa w art. 6 ust. 3 określiła, że wysokość kredytu objętego dopłatami ze środków budżetu państwa na cele, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, nie może przekroczyć łącznie równowartości 6 q żyta na 1 ha użytków rolnych według cen przyjmowanych dla celów naliczania podatku rolnego. Jednocześnie ustawodawca w art. 6 ust. 4 zawarł upoważnienie dla Rady Ministrów do podwyższania, w drodze rozporządzenia, wysokości kredytu, o którym mowa w ust. 3 do równowartości 10 q żyta na 1 ha użytków rolnych. Na podstawie tego upoważnienia Rada Ministrów wydała rozporządzenie z dnia 21.11.1995 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. Nr 19, poz. 92), które następnie było kilkakrotnie zmieniane. I tak: rozporządzeniem z dnia 3 stycznia 1996 r. (Dz. U. Nr 3, poz. 18) wysokość kredytu podwyższono do równowartości 8 q na 1 ha użytków rolnych, rozporządzeniem z dnia 30 kwietnia 1996 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 229) wysokość kredytu podwyższono do równowartości 10 q żyta na 1 ha użytków rolnych, zaś rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 listopada 1997 r. (Dz. U. Nr 144, poz. 964) wysokość tę zmniejszono do równowartości 6 q żyta. Zmiany te mieściły się w granicach upoważnienia zawartego w art. 6 ust. 3 ustawy.

Natomiast kwestionowane niniejszym wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1999 r., w części zmieniającej rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele

rolnicze (Dz. U. Nr 12, poz. 97), a nadające nowe brzmienie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. Nr 19, poz. 92 z późn. zm.), wykracza poza upoważnienie zawarte w art. 8 ustawy stanowiąc, że wysokość kredytów objętych dopłatami nie może przekroczyć łącznie równowartości

- 1) 10 q żyta na 1 ha użytków rolnych dla krajowych przedsiębiorców, prowadzących produkcję rolniczą, posiadających gospodarstwa do 100 ha oraz
- 2) 6 q żyta na 1 ha użytków rolnych, dla tego rodzaju przedsiębiorców prowadzących produkcję rolniczą posiadających gospodarstwa powierzchni powyżej 100 ha.

Tak więc dokonując zróżnicowania wysokości kredytów wedle wielkości gospodarstwa rolnego w sytuacji, gdy art. 3 ust. 2 ustawy odwołuje się bezpośrednio do art. 8 ustawy, Rada Ministrów przekroczyła zakres upoważnienia ustawowego, gdyż ten ostatni przepis wyraźnie stanowi, że „dopłaty do oprocentowanych kredytów bankowych na cele rolnicze, dla przedsiębiorców prowadzących produkcję rolniczą, udzielane są na jednako w y c h z a s a d a c h, bez względu na obszar użytków rolnych i ich formę własności”.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie wskazać, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie już stwierdzał, iż walor legalności posiadają tylko rozporządzenia:

- wydane przez organ upoważniony w wyraźny sposób do unormowania spraw wskazanych w upoważnieniu,
- wydane w granicach udzielonego upoważnienia przez ustawę i w celu jej wykonania,
- nie pozostające w sprzeczności z aktem ustawodawczym, na podstawie którego zostały wydane oraz z treścią innych aktów ustawodawczych

(orzeczenie TK z dnia 28 września 1993 r. sygn. P 2/93, OTK 1999 r., cz. II, poz. 329).

Tak więc zróżnicowanie wysokości dopłat do kredytu w zależności od powierzchni użytków rolnych dokonane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1999 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. Nr 12, poz. 97) jest sprzeczne z zasadą wyrażoną w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 5 stycznia 1995 r. o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych (Dz. U. Nr 13, poz. 60 z późn. zm.), co powoduje że rozporządzenie wydane zostało z przekroczeniem ustawowego upoważnienia wynikającego z art. 8 tejże ustawy i narusza art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

/-/ Prof. dr Adam Zieliński